

Leereenheid 2 Individuele ondersteuning (PB GHZ)

**Kwalificatie Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg
(KD Maatschappelijke Zorg)**

**Overzicht van de leereenheden voor de kwalificatie Persoonlijk begeleider GHZ, NLQF/EQF niveau 4
(kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg)**

Gebaseerd op het profiel Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, Crebocode 25477, versie 2016 in het kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg, domein Zorg en Welzijn, Crebocode 79140.

Onderstaande informatie behoort er onlosmakelijk bij en is integraal verweven met alle leereenheden van de kwalificatie.

Leereenheden behorend bij de kwalificatie Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg		Werkprocessen kwalificatiedossier
1.	Plannen van ondersteunende begeleiding en zorg (PB GHZ)	B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de zorgvrager P3-K1-W1: Stelt het ondersteuningsplan op B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning
2.	Individuele ondersteuning (PB GHZ)	B1-K1-W2: Ondersteunt de zorgvrager bij de persoonlijke verzorging B1-K1-W3: Ondersteunt de zorgvrager bij wonen en huishouden B1-K1-W4: Ondersteunt de zorgvrager bij dagbesteding B1-K1-W5: Reageert op onvoorziene en crisissituaties B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
3.	Ondersteuning in de omgeving (PB GHZ)	P3-K1-W2: Ondersteunt cliënt/naastbetrokkenen bij het voeren van de regie P3-K1-W3: Ondersteunt en motiveert een groep zorgvragers bij activiteiten P3-K1-W4: Ondersteunt de zorgvrager bij het leggen en onderhouden van contacten en betreft naastbetrokkenen B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
4.	Verpleegtechnisch handelen (PB GHZ)	P3-K1-W5: Voert verpleegtechnische handelingen uit B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning
5.	Coördinatie en organisatie (PB GHZ)	P3-K1-W6: Voert beheertaken uit P3-K1-W7: Voert coördinerende taken uit B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af

6.	Kwaliteitszorg (PB GHZ)	B1-K2-W1: Werkt aan de eigen deskundigheid B1-K2-W2: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg P3-K1-W8: Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
----	-------------------------	--

Onderstaand keuzedeel is door Calibris in een eenheid omgezet. Vooralsnog is dit blijven staan om de noodzaak van keuzedelen met een omvang van 720 SBU niet te vergeten.

Leereenheden behorend bij de keuzedelen van de kwalificatie Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg		
1.	Begeleiden van zorgvragers met niet-aangeboren hersenletsel	D1-K1-W1: Inventariseren van de (nieuwe) mogelijkheden, wensen en behoeften van de NAH-cliënt D1-K1-W2: Begeleiden van de NAH-zorgvrager en naastbetrokkenen bij de verliesverwerking

		D1-K1-W3: Omgaan met het disharmonische profiel van de NAH-cliënt D1-K1-W4: Omgaan met ontremd gedrag van de NAH-cliënt
Generieke eisen van het kwalificatiedossier (geen leereenheden)		
1.		Nederlandse taal en rekenen (3f), Engels lezen en luisteren B1, gesprekken voeren, spreken en schrijven A2
2.		Loopbaan en burgerschap

Verantwoordingsinformatie en bronnen

Deze eenheden zijn tot stand gekomen met medewerking van het werkveld en betrokken onderwijsinstellingen. Het voorziet in een behoefte vanuit het werkveld om bij te dragen aan verdere professionalisering van werknemers in de Gehandicaptenzorg en werkenden verder te helpen in hun loopbaanontwikkeling. Het draagt bij aan het in beeld brengen van bestaande kwaliteiten en wat iemand nog zou kunnen leren. De eenheden zijn gebaseerd op de Competentiebox van de Gehandicaptenzorg, waarvan ook de kwalificatiedossiers zijn afgeleid.

Bronnen

- ABC Landelijk competentieprofiel voor beroepskrachten (niveau ABC) in het primaire proces van de gehandicaptenzorg
- Kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg van SBB, profiel Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, Crebocode 25477, versie 2016

Beroepsproducten

Diverse beroepsproducten komen in aanmerking voor het aantonen van de leeruitkomsten in deze eenheid, namelijk:

Relevant gedeelte van een ondersteuningsplan, waarin staat beschreven wat een zorgvrager¹ nodig heeft aan persoonlijke zorg. Dit ondersteuningsplan hoeft niet door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zelf geschreven te zijn.

1. Bewijs hoe de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voorziet in de hiervoor beschreven persoonlijke zorg. Minimaal twee bewijsstukken (bv. filmmateriaal, rapportages, overdrachten, feedback betrokkenen).
2. Bewijs van het respectvol en begripvol benaderen van de zorgvrager tijdens de persoonlijke zorg (bv. filmmateriaal, referentie).
3. Relevant gedeelte van een ondersteuningsplan, waarin staat beschreven wat een zorgvrager nodig heeft op het gebied van wonen en huishouden. Dit ondersteuningsplan hoeft niet door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zelf geschreven te zijn.
4. Bewijs hoe de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voorziet in de hiervoor beschreven ondersteuning op het gebied van wonen en huishouden. Minimaal twee bewijsstukken (bv. rapportages, verwijzers, overdracht, filmmateriaal).
5. Door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geschreven verslag (STARRT- methodiek) waaruit blijkt dat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg op het gebied van wonen en huishouden werkt volgens voorgeschreven protocollen, instructies en procedures, hygiëne- en veiligheidsregels. De betreffende procedure, protocol of regel - bv. HKZ, HACCP, RI&E, Arbo - dient te worden toegevoegd.
6. Relevant gedeelte uit een ondersteuningsplan waarin staat beschreven wat een zorgvrager nodig heeft op het gebied van dagbesteding. Dit ondersteuningsplan hoeft niet door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zelf geschreven te zijn.
7. Bewijs hoe de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voorziet in de hierboven beschreven ondersteuning op het gebied van dagbesteding. Minimaal twee bewijsstukken (bv. rapportages, overdracht, filmmateriaal).
8. Een door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg uitgewerkt activiteitenplan op het gebied van werk, scholing of vrije tijd.

---

¹ De term zorgvrager wordt gebruikt voor cliënt, patiënt.

9. Door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geschreven verslag (STARRT-methodiek) van een crisissituatie, waaruit blijkt dat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg professioneel heeft gehandeld en daarbij protocollen, instructies en procedures heeft toegepast. Het verslag dient te worden vergezeld van relevante documentatie, bv. een ingevulde MIP/ MIC-melding en/of een certificaat Agressie/ Weerbaarheidstraining. Een certificaat dient altijd vergezeld te gaan van een geschreven toelichting op het toepassen van het geleerde in de praktijk.
10. Bewijs waaruit blijkt dat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg crisissituaties analyseert en probeert te voorkomen (bv. door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg gemaakte afspraken met collega's over een groepsindeling, het vermijden van gebruik van bepaalde materialen, handelen volgens signaleringsplan, opstellen van RI&E).
11. Bewijs waaruit blijkt dat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zijn/haar werkzaamheden op het gebied van persoonlijke verzorging, wonen en huishouden en dagbesteding afstemt met betrokkenen (bv. overdrachten, rapportages, notulen, evaluaties, referenties).
12. Bewijs waaruit blijkt dat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg deelneemt aan overleg, hierin een actieve inbreng heeft en zorg draagt voor vastlegging van (in het overleg) gemaakte afspraken (bv. notulen, mailcorrespondentie).

In het cgi kan, met betrekking tot persoonlijke verzorging, worden doorgevraagd over hoe de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg omgaat met de privacy van de zorgvrager en over hoe zorgvragers in het kader van zelfredzaamheid en zelfstandigheid door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg worden gestimuleerd en uitgedaagd om doelen te bereiken.

In het cgi kan, met betrekking tot wonen en huishouden, worden doorgevraagd over het gebruik van materialen en middelen door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg en over hoe zorgvragers in het kader van zelfredzaamheid en zelfstandigheid door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg worden gestimuleerd en uitgedaagd om doelen te bereiken.

Typering van het beroep

Persoonlijk begeleiders gehandicaptenzorg zijn ambulante en/of intramuraal en/of semimuraal werkzaam in instellingen voor wonen, dagbesteding en vrije tijd in onder andere de gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, verzorgings- en verpleeghuizen, thuiszorg en maatschappelijke opvang. Daarnaast zijn zij werkzaam in welzijnsinstellingen, justitiële inrichtingen, asielzoekerscentra en ziekenhuizen. Verder zijn zij onder andere inzetbaar in overige verzorgend-agogische functies binnen het sociaal agogisch werk of de verpleging en verzorging. De doelgroep waarmee de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt, is zeer divers. De doelgroep bestaat onder andere uit:

- zorgvragers van allerlei leeftijden met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking;
- zorgvragers van alle leeftijden met een of meerdere (chronische) ziekten en/of problemen, zoals een ouderdomsziekte, psychiatrische ziekte en/of stoornis, een verslaving, dak- of thuisloos zijn, een psychosociaal of gedragsprobleem.

Typerend voor persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg is dat ze zorg en ondersteuning biedt aan mensen van alle leeftijden met verstandelijke, lichamelijke, zintuiglijke of meervoudige beperkingen. Zij² heeft hierbij aandacht voor verschillende soorten problemen, namelijk:

- problemen die het gevolg van een beperking of ziekte zijn;

---

² Daar waar in de tekst 'zij' staat wordt ook hij 'bedoeld'.

- problemen die door het leven zijn ontstaan maar die door de beperking of ziekte zijn vergroot;
- problemen die het gevolg zijn van het zorgsysteem.

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg richt zich afhankelijk van de zorgvrager en de situatie op het leren leven met de beperking, het behouden of vergroten van de eigen regie, het bevorderen van het welbevinden (kwaliteit van leven) en/of het zo veel mogelijk voorkomen van ongemak.

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft een helikopterview, houdt landelijke ontwikkelingen in de gaten en werkt op meso- en macroniveau. Zij is initiatiefrijk en hoffelijk, ziet kansen en pakt deze op. Ze bedenkt creatieve oplossingen voor nieuwe vraagstukken, ook in zeer complexe en weinig stabiele situaties. Zij gaat professioneel om met haar gevoelens en emoties bij weerstand, tegenslag en kritische situaties. Zij geeft goed haar grenzen aan, zowel naar de zorgvrager als naar zichzelf.

Beroepshouding

Werken in de sociaal-agogische sector betekent direct werken met cliënten. Hierbij speelt de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg als persoon een essentiële rol. Haar kwaliteiten zijn van doorslaggevend belang bij het aangaan van een professionele relatie en bij het bereiken van de gewenste resultaten. Voor een verantwoorde beroepsuitoefening moet de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:

- Betrokken
- Empathisch
- Assertief
- Representatief
- Integer zijn

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt vraaggericht, efficiënt, methodisch, hygiënisch, veilig, kostenbewust, milieubewust, tijdsbewust (ten aanzien van de eigen werktijd) en ergonomisch verantwoord.

Complexiteit

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg beschikt over brede specialistische kennis en vaardigheden om (vraaggericht) zorg en ondersteuning te bieden aan zorgvragers van alle leeftijden met een of meerdere beperkingen en hun naastbetrokkenen³ bij het dagelijks functioneren en het handhaven en/of vergroten van de eigen regie. Bij deze zorgvragers komt vaak psychiatrische, psychosociale en/of gedragsproblematiek voor. Zij maakt gebruik van brede specialistische kennis, zoals kennis van doelgroepen en medische kennis en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken, interventietechnieken en methodisch handelen. Door de combinatie van kennis en vaardigheden, het gebruik van standaardwerkwijzen en het ontwikkelen van aangepaste of nieuwe werkwijzen is ze in staat werkzaamheden te coördineren en verpleegtechnische handelingen bekwaam uit te voeren en sluit haar ondersteuning zoveel mogelijk aan bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt(en) en wordt de zelfredzaamheid, eigen regie en maatschappelijke participatie, indien mogelijk, vergroot in samenwerking met de cliënt, naastbetrokkenen, collega's en betrokken disciplines/instanties.

---

³ De term naastbetrokkenen wordt gebruikt voor mantelzorgers en vrijwilligers, ouders, verzorgers, familie, vrienden, cliëntensysteem en directe naasten.

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt in complexe situaties waar veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (ondersteunings)vragen veelvuldig voorkomen. Dit doet een beroep op haar improvisatievermogen om onverwachte en nieuwe situaties naar eigen inzicht adequaat af te handelen, en zo nodig doelgericht interventies moet uitvoeren. Zij vervult haar taken ook in standalone situaties. Bij calamiteiten of onregelmatigheden, bijvoorbeeld bij extreme agressie van zorgvrager of naastbetrokkenen, moet ze snel en creatief oplossingen bedenken en verantwoorde keuzes maken.

2 Individuele ondersteuning (PB GHZ)

Titel van de kwalificatie	Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg
Titel van de leereenheid	2 Individuele ondersteuning (PB GHZ)
Gerelateerd aan NLQF/EQF niveau	4

Activiteit	Kennis	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
<p>2.1 Ondersteunt de zorgvrager bij de persoonlijke verzorging</p> <p>2.2 Ondersteunt de zorgvrager bij wonen en huishouden</p> <p>2.3 Ondersteunt de zorgvrager bij dagbesteding</p> <p>2.4 Reageert op onvoorziene en crisisinterventie</p> <p>2.5 Stemt de werkzaamheden af</p>	<p><u>Feiten, abstracte begrippen, ideeën</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van de meest voorkomende leer-, opvoedings- en gedragsproblemen bij cliënten, waaronder hechtingsproblemen en automutilatie. • Heeft kennis van geriatrie. • Heeft kennis van gezondheid, hygiëne en besmetting. • Heeft kennis van verslavingsproblemen in relatie tot doelgroepen. • Heeft specialistische kennis van de mogelijkheden voor gezond eten en drinken, beweging, ontspanning en rust voor verschillende doelgroepen. • Heeft specialistische kennis van de specifieke leer- en ondersteuningsbehoeften bij cliënten. • Heeft specialistische kennis van het lichamenlijk, verstandelijk en 	<p><u>Toepassen van kennis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan brede kennis van (beroeps)ethiek en ethische vraagstukken toepassen. • Kan kennis van de sociale kaart en maatschappelijke steunsystemen toepassen. • Kan klinisch redeneren toepassen. • Kan specialistische kennis van branchespecifieke methodieken toepassen. • Kan de mogelijkheden en beperkingen van zorgvragers inschatten en de begeleiding hierop aanpassen. • Kan gedragspatronen herkennen van de meest voorkomende ziektebeelden en beperkingen. • Kan brede kennis van lichamenlijke en psychosociale beperkingen en ontwikkelingsachterstanden toepassen. 	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg biedt solistisch of in teamverband vraaggerichte zorg en ondersteuning bij de persoonlijke verzorging, wonen en huishouden en dagbesteding. Ze geeft zelfstandig advies aan cliënt(en) en naastbetrokkenen. Ze handelt zelfstandig, lost knelpunten creatief op. Ze onderkent knelpunten tijdens haar werk. Relevante informatie geeft ze door aan haar leidinggevenden, (multidisciplinair) team of haar leidinggevende. Ze bespreekt knelpunten en mogelijke oplossingen zo nodig met het (multidisciplinaire) team of haar leidinggevende en/of consulteert deskundigen. Ze is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden en draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.</p>

	<p>zintuigelijk functioneren en het sociaal-emotioneel, adaptief en cognitief vermogen van cliënten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft specialistische kennis van het opbouwen onderhouden en herstellen van een sociaal netwerk. • Heeft specialistische kennis van samenlevingsgericht werken. • Heeft specialistische kennis van kwaliteit van bestaan, autonomie en empowerment. • Heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken. <p><u>Materialen en middelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van randvoorwaarden en ondersteuning die nodig is voor de toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen voor cliënten. <p><u>Theorieën, methoden, processen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van preventie seksueel misbruik en preventie grensoverschrijdend gedrag. • Heeft brede kennis van algemene begrippen en theorieën van orthopedagogiek, psychologie, 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan kennis van voedings- en dieetleer en voedings-problematiek toepassen. • Kan kennis van muziek, tekenen, handvaardigheid, textiele werkvormen, audiovisuele vorming, belevingsgerichte, ontwikkelingsgerichte en arbeidsmatige activiteiten toepassen. • Kan brede kennis van financiën en administratie toepassen. • Kan begrotingen opstellen. • Kan omgaan met protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken. • Kan technologische hulpmiddelen en instrumenten inzetten. • Kan theorieën over ergonomie en tiltechnieken effectief toepassen. <p><u>Probleemoplossende vaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft inzicht in gezondheidsrisico's behorend bij de doelgroep. • Kan de visie op zorg toepassen in haar dagelijkse werkzaamheden. • Kan methodisch en systematisch handelen toepassen tijdens de beroepsuitoefening. 	
--	--	--	--

	<p>toegepaste sociologie, psychiatrie en psychopathologie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft specialistische kennis van motivatietechnieken. • Heeft brede kennis van sociale integratie. • Heeft brede kennis van weerstandspatronen, risicotaxatie en crisisinterventie / separatietechnieken. • Heeft specialistische kennis van bij de doelgroepen voorkomende ziektebeelden, beperkingen, stoornissen, aandoeningen, comorbiditeit, functioneringsproblemen, behandelingen en bijbehorende gezondheidsrisico's. • Heeft specialistische kennis van de relatie tussen functioneren, activiteiten en participatie zoals beschreven in het ICF (bio psychosociaal model). • Heeft brede kennis van de beginselen van onderricht / onderwijs. • Heeft specialistische kennis van het begeleiden van zorgvragers bij veranderingsprocessen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van zorgvragers en naastbetrokkenen. • Kan specialistische kennis van groepsdynamica toepassen. • Kan stemmingswisselingen en – stoornissen herkennen en hierop anticiperen. • Kan bijdragen aan patiëntveiligheidscultuur, handelt risicobewust, communiceert patiëntveilig en optimaliseert menselijke en omgevingsfactoren. • Kan signalen herkennen van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld, seksueel misbruik en kindermishandeling en onderneemt actie volgens wet- en regelgeving en het beleid/ protocol van de organisatie. • Kan kennis van conflicthantering en crisisinterventie toepassen. • Kan regulerende methodieken toepassen ten aanzien van seksualiteit en intimiteit. • Heeft inzicht in hoe op aangepaste wijze gezond gedrag kan worden gestimuleerd en kennis hierover aan zorgvragers kan worden overgedragen. 	
--	---	---	--

		<p><u>Leer- en ontwikkelvaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan reflectievaardigheden toepassen. <p><u>Informatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan observatiemethoden en - technieken toepassen om informatie te achterhalen. • Kan de gezondheidstoestand en veranderingen daarin observeren, signaleren en rapporteren. • Kan emotionele problemen herkennen, zoals eenzaamheidsproblematiek en sociale uitsluiting. • Kan op de computer werken met zorginformatiesystemen. • Kan ondersteuning bieden bij de omgang met sociale media en internet. <p><u>Communicatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan actuele benaderingswijzen toepassen in de ondersteuning van cliënten. • Kan brede kennis van communicatiemogelijkheden en - methoden toepassen (verbaal, non-verbaal, pre-verbaal, lichaamstaal en schriftelijk), passend bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt. 	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Kan brede kennis van diversiteit en interculturele communicatie toepassen. • Kan kennis van gesprekstechnieken en begeleidingsmethodieken toepassen bij verschillende doelgroepen. • Kan brede kennis van verlies- en rouwverwerking toepassen en steun organiseren en bieden. 	
--	--	--	--

2.1 Activiteit	Leerresultaat
Ondersteunt de zorgvrager bij de persoonlijke verzorging	De zorgvrager en naastbetrokkenen zijn respectvol benaderd en hebben passende ondersteuning ontvangen bij de persoonlijke verzorging in overeenstemming met de doelen in het ondersteuningsplan.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ondersteunt de zorgvrager bij het realiseren van doelen ten aanzien van de persoonlijke lichamelijke verzorging, toiletgang, mobiliteit en het slaap/waakritme. Ze zorgt er voor dat de zorgvrager zo veel mogelijk zelf de regie kan voeren en naastbetrokkenen zo veel mogelijk zelf kunnen doen en vult waar nodig aan. Ze sluit hierbij aan bij de eigen kracht, mogelijkheden en beleving van de zorgvrager en naastbetrokkenen. Ze ondersteunt het optimaal lichamelijk en geestelijk welbevinden van de zorgvrager door gebruik te maken van aangepaste materialen en ruimten.</p> <p>(Begeleiden, aandacht en begrip tonen, vakdeskundigheid toepassen)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • creëert adequaat mogelijkheden voor de zorgvrager om zich op het gebied van persoonlijke verzorging te ontwikkelen en doelen te bereiken; • toont begrip voor de mening en gevoelens van de zorgvrager ten aanzien van zijn uiterlijk en persoonlijke hygiëne; • daagt, indien mogelijk, de zorgvrager uit om zelf met oplossingen te komen of (gedrags)alternatieven uit te proberen; • motiveert naastbetrokkenen doelbewust tot haalbare activiteiten; • voert de benodigde handelingen snel en accuraat uit volgens ergonomische voorschriften.

<p>Ze werkt aan het onderling vertrouwen en biedt de zorgvrager de mogelijkheid om persoonlijke en/of intieme vraagstukken te bespreken. Ze toont voorbeeldgedrag en biedt de zorgvrager mogelijkheden om vaardigheden te leren. Ze is er alert op dat gedrag veroorzaakt kan worden door fysieke problemen of ongemakken.</p> <p>(Aandacht en begrip tonen, ethisch en integer handelen, vakdeskundigheid toepassen)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gaat tijdens de persoonlijke verzorging discreet om met de privacy van de cliënt.
<p>Zij observeert en signaleert veranderingen in gedrag en gezondheid, beredeneert vervolgens welke volgende stappen genomen moeten worden en onderneemt de benodigde stappen. Ze rapporteert bijzonderheden.</p> <p>Ze schakelt zo nodig andere disciplines in.</p> <p>(Vakdeskundigheid toepassen)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg;</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderkent tijdig gedragsveranderingen en onderneemt adequate en bij de situatie of toestand van de zorgvrager passende stappen.

2.2 Activiteit	Leerresultaat
Ondersteunt de zorgvrager bij wonen en huishouden	De zorgvrager heeft passende ondersteuning ontvangen op het gebied van wonen en huishouden in overeenstemming met de doelen in het ondersteuningsplan.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ondersteunt de zorgvrager bij wonen en huishouden. Zij ondersteunt de zorgvrager o.a. bij het omgaan met geld, de organisatie en/of het uitvoeren van lichte huishoudelijke schoonmaakwerkzaamheden, het doen van inkopen, het beheren van voorraden, het bereiden van maaltijden, het opmaken van bedden, het wassen en strijken van kleding en textiel, het realiseren van een optimaal woon en leefklimaat en bij mobiliteitsvraagstukken. Zorgvragers die een gemeenschappelijk</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • werkt zorgvuldig volgens de voorgeschreven procedures en hygiëne- en veiligheidsvoorschriften; • voert berekeningen over de kosten bij inkopen en het beheren van voorraden nauwkeurig uit (het doen van inkopen & beheer voorraden); • voert taken op het gebied van wonen en huishouden op een professionele en methodische wijze uit.

<p>huishouden voeren begeleidt zij bij het gezamenlijk uitvoeren van de werkzaamheden.</p> <p>Ze ondersteunt de zorgvrager bij het doen van de (financiële) administratie en het budgetteren, zo nodig behartigt zij de financiële belangen.</p> <p>(Vakdeskundigheid toepassen, instructies en procedures opvolgen)</p>	
<p>Zij overlegt met de zorgvrager en naastbetrokkenen welke taken/werkzaamheden de zorgvrager zelf doet en welke ondersteuning door anderen wordt gedaan. Zij zorgt ervoor dat de zorgvrager en naastbetrokkenen zo veel mogelijk zelf doen. Ze voorziet in de voorwaarden om de zorgvrager te laten oefenen of experimenteren met ander gedrag of nieuwe, huishoudelijke vaardigheden. Ze geeft het goede voorbeeld. Ze zorgt er in samenwerking met de zorgvrager en betrokken instanties voor dat benodigde materialen en middelen beschikbaar zijn en creëert samen met de zorgvrager een wenselijke leefsituatie en veilige omgeving.</p> <p>(Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Materialen en middelen inzetten, op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • geeft de zorgvrager en naastbetrokkenen heldere adviezen afgestemd op hun fysieke en mentale mogelijkheden; • vraagt de zorgvrager en naastbetrokkenen doelbewust naar hun mogelijkheden en wensen om goed aan te kunnen sluiten bij hun(fysieke, psychische en mentale) mogelijkheden en behoeften; • motiveert de zorgvrager doelbewust om uitdagingen gericht op zijn ontwikkeling bij wonen en huishouden aan te gaan • gaat zorgvuldig en netjes om met de materialen en middelen; • overlegt tijdig met betrokken instanties.

2.3 Activiteit	Leerresultaat
Ondersteunt de zorgvrager bij dagbesteding	De zorgvrager is ondersteund bij het realiseren van zijn doelen ten aanzien van werk, scholing en/of vrije tijd. Er is in afstemming met de zorgvrager invulling gegeven aan de activiteiten uit het plan van aanpak.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ondersteunt de zorgvrager bij het realiseren van zijn mogelijkheden, wensen en behoeften op het gebied van werk, inkomen, mobiliteit, scholing en	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg: <ul style="list-style-type: none"> • toont aandacht voor de leefwereld van de zorgvrager en naastbetrokkenen;

<p>vrije tijd en dagstructurering. Ze begeleidt de zorgvrager bij het zoveel mogelijk voeren van de regie en gaat samen met hem en naastbetrokkenen na op welke wijze invulling wordt gegeven aan de activiteiten uit het plan van aanpak. Ze reikt voorbeelden, keuzemogelijkheden en alternatieven aan. Ze creëert de voorwaarden waardoor de zorgvrager zijn behoeften op het gebied van werk, scholing en vrije tijd kan realiseren.</p> <p>(Begeleiden, aandacht en begrip tonen)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • adviseert, afgestemd op de mogelijkheden van de cliënt, doelbewust om activiteiten op het gebied van werk, scholing of vrije tijd te ondernemen waarbij de eigen regie en eigen kracht wordt versterkt; • plant de activiteiten en acties die in het kader van werk, scholing en vrije tijd door de zorgvrager ondernomen zullen worden; • wijst de zorgvrager consequent op omgangsnormen, (gedrags)regels en normen en waarden.
<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg coacht de zorgvrager bij de uitvoering van de activiteiten tijdens de dagbesteding, waarbij ze hem motiveert de gestelde doelen te bereiken. Zij ondersteunt de zorgvrager bij het omgaan met gevoelens die bij verandering horen. Ze creëert een veilige omgeving en biedt ontwikkelingsgerichte activiteiten en/of leersituaties aan om de zorgvrager te laten oefenen of experimenteren met ander(e) gedrag, vaardigheden en het nemen van beslissingen.</p> <p>(Begeleiden, materialen en middelen inzetten, plannen en organiseren)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • maakt tijdig een planning voor haar werkzaamheden; • zorgt dat de benodigde middelen en waar mogelijk menskracht beschikbaar zijn; • motiveert de zorgvrager doelbewust om moeilijkheden te overwinnen of te accepteren; • kiest de juiste materialen en middelen voor de activiteiten die zij organiseert; • zorgt er tijdig voor dat de materialen en middelen onderhouden zijn.

2.4 Activiteit	Leerresultaat
Reageert op crisis- en onvoorziene situaties	Onvoorziene- en crisissituaties zijn waar mogelijk voorkomen. Tijdens een onvoorziene en/of crisissituatie is op professionele wijze gehandeld. Vrijheidsbeperkende middelen zijn zo weinig mogelijk ingezet.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg signaleert en onderneemt actie bij onvoorziene en crisissituaties die het gevolg zijn van gedragsproblemen van psychosociale of psychiatrische aard,	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg: <ul style="list-style-type: none"> • hanteert consequent haar eigen grenzen en gevoelens tijdens en na een crisissituatie;

<p>problemen van somatische aard, grensoverschrijdend gedrag of veroorzaakt worden door calamiteiten. Ze maakt een risicoanalyse. Ze voert eerst preventieve acties uit die gericht zijn op het voorkomen van een crisissituatie en verdere escalatie. Ze schat het gevaar voor de cliënt, zichzelf en anderen in. Ze grijpt in en past in uitzonderlijke situaties middelen en maatregelen toe volgens afspraken in het plan van aanpak, de richtlijnen van de organisatie en wetgeving.</p> <p>(Aandacht en begrip tonen, begeleiden, instructies en procedures opvolgen, met druk en tegenslag omgaan)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • geeft tijdig haar grenzen aan bij onredelijke reacties en/of ongewenst gedrag van de cliënt; • let goed op de (non-)verbale signalen van de cliënt(en); • observeert de zorgvrager systematisch als er signalen zijn van dreigende agressie; • signaleert tijdig of er sprake is van gevaar voor de cliënt, de groep, collega's en/of zichzelf; • handelt in onvoorziene- en crisissituaties snel en adequaat volgens de voorgeschreven procedures, wettelijke richtlijnen en afspraken van de organisatie; • past op een respectvolle en duidelijke manier de uitgangspunten toe die horen bij het terugdringen van dwang en drang.
<p>Ze roept zo nodig de hulp in van collega's of deskundige(n) van andere disciplines. Ze houdt de veiligheid van de cliënt, de groep, collega's en zichzelf in de gaten. Tijdens een crisissituatie blijft ze in contact met de cliënt. Ze zorgt ervoor dat de zorgvrager weet waar hij aan toe is en wat er gaat gebeuren.</p> <p>(Met druk en tegenslag omgaan)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • communiceert, ook in onduidelijke of stressvolle situaties, helder en eenduidig met anderen.
<p>Achteraf evalueert de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg de onvoorziene- en/of crisissituatie met cliënt(en) en collega's. Ze maakt zo nodig afspraken om herhaling te voorkomen. Ze gaat steeds na of de individuele ondersteuning aansluit bij datgene wat nodig is. Zij rapporteert bevindingen, bijzonderheden en vervolgafspraken in het cliëntendossier.</p> <p>(Samenwerken en overleggen, aandacht en begrip tonen, formuleren en rapporteren)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg :</p> <ul style="list-style-type: none"> • bespreekt achteraf op een constructieve manier met cliënt(en), collega's en andere betrokkenen de crisissituatie; • neemt de tijd om te luisteren naar de ervaringen, ideeën en gevoelens van de zorgvrager en andere betrokkenen; • formuleert de bevindingen mondeling en schriftelijk op een gestructureerde manier zodat evaluatiegegevens begrijpelijk en bruikbaar zijn.

2.5 Activiteit	Leerresultaat
----------------	---------------

Stemt werkzaamheden af met betrokkenen	Werkzaamheden onderling zijn afgestemd waardoor kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid gewaarborgd en vastgelegd zijn.
Deelactiviteiten	Gedragindicatoren
<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg neemt deel aan voor de afstemming relevante overlegvormen. Ze stemt haar werkzaamheden af met collega's, leidinggevende, met betrokkenen van andere disciplines en vanuit (aanverwante) bedrijven/instellingen. Daarbij bespreekt ze de verdeling van de taken.</p> <p>(Samenwerken en overleggen, plannen en organiseren)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert tijdig en regelmatig overleg met alle betrokkenen; • formuleert duidelijke en haalbare doelen in het overleg; • bouwt professioneel aan optimale samenwerking met alle betrokkenen.
<p>Zij houdt rekening met mogelijkheden, eisen, prioriteiten, wensen, behoeftes en verwachtingen van betrokkenen en de daaruit voortkomende consequenties. Met behulp van de uitgewisselde informatie vormt zij een compleet beeld van de zorgverlening. Zij past haar aanpak aan als blijkt dat dit nodig is. Daarnaast bespreekt ze eventuele knelpunten in de werkzaamheden en zoekt ze naar mogelijkheden deze op te lossen. Ze draagt zorg voor vastlegging van resultaten van het overleg.</p> <p>(Samenwerken en overleggen, plannen en organiseren, relaties bouwen en netwerken, overtuigen en beïnvloeden, formuleren en rapporteren)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • is tijdens overleg in staat meerdere gespreksdoelen na te streven; • staat open voor meningen, ideeën en feedback van anderen; • houdt rekening met de haalbaarheid van werkzaamheden in tijd en kwaliteit; • streeft doelbewust naar overeenstemming en voldoende steun voor besluiten; • registreert afspraken volledig en nauwkeurig in overeenstemming met de richtlijnen van de instelling.